

A veszélyes áruk fogalma:

Szállítmányozás szempontjából (is) kiemelt jelentősége van annak, hogy egy adott termék, áru a közlekedésüzem szempontjából veszélyes árunak minősül-e.

A veszélyes áru fogalma fuvarjogi kategória, és veszélyes árunak minősül minden olyan anyag, vagy termék, amely a közlekedés üzemét akutan veszélyezteti.

Ahhoz, hogy egy anyag a szabályzatok szerint veszélyes anyagnak minősül-e, a szabályzatok alapján meg kell keresni a veszélyességi határokat, vagy ha a név szerinti felsorolásban az adott anyag megtalálható, akkor veszélyes árurol van szó, és a mindenkor gyártó vagy forgalomba hozó felelőssége, hogy a logisztikai folyamatban minden érintettel közli, hogy milyen jellegű veszélyes anyagról van szó és milyen biztonsági óvintézkedések teendők.

Minden veszélyes anyag egy négyjegyű ENSZ számmal azonosítandó. Az anyaghoz ki kell tölteni a 91/55-93/112 EGK/EEC által előírt biztonsági adatlapot.

A mindennapi gyakorlatban a gyártók általában ismerik az anyagaikra vonatkozó előírásokat.

A veszélyes áruk szállítására, fuvarozására nemzetközi egyezmények vonatkoznak, melyeket az ENSZ és annak szervei adnak ki, és (akár évente) módosítják is, részben tudományos eredmények, részben a gyakorlati tapasztalatok alapján.

Ma Magyarországon négy közlekedési ágnek megfelelően négy szabályzat rendszer ismerete szükséges, amelyek a következők (csak az ADR részletezzük):

1.) ADR

Az ADR a Veszélyes Áruk Nemzetközi Közúti Szállításáról szóló Európai Megállapodás.

Accord européen relatif au transport international des marchandises Dangereuses par Route, az ugyanezen kifejezés francia nyelvű kezdő betűiből összerakott rövidítés.

1957-ben Genfben jött létre, Magyarország 1979-ben csatlakozott az ADR-hez.

Az 1979. évi 19. törvényerejű rendelettel került be a magyar jogrendbe. Belföldi szállításokra történő alkalmazását a 20/1979. (IX. 18.) KPM rendelet írta elő.

A módosításokat belföldi ágazati miniszteri rendelettel hirdetik meg, benne az ADR belföldi alkalmazására vonatkozó eltérésekkel.

A veszélyes áruk szállításának kockázatát sokan hajlamosak alábecsülni, pedig nincs olyan veszélyes áru, amely az élő anyagra és a környezetre nézve minden tekintetben teljesen veszélytelen volna. Minden ismeretlen, nem tisztázott eredetű vagy egyértelműen nem azonosítható veszélyes árut erősen mérgezőnek és tűz-és robbanásveszélyesnek kell tekinteni mindaddig, amíg az arra illetékes szakértő nem azonosítja.

A veszélyes áruk szállításánál minden közreműködő személy az őt érintő területen teljes felelősséggel bír!

Az ADR a veszélyes árukat egy jól kimunkált kritériumrendszer segítségével csoportosítja. Ezeket az anyagcsoportokat az ADR osztályainak hívjuk.

Az ADR áruosztályai:

1. osztály Robbanóanyagok és tárgyak
2. osztály Gázok
3. osztály Gyúlékony folyadékok
- 4.1. osztály Gyúlékony szilárd anyagok, önreaktív anyagok és szilárd érzéketlenített robbanóanyagok
- 4.2. osztály Öngyulladásra hajlamos anyagok
- 4.3. osztály Vízrel érintkezve gyúlékony gázokat fejlesztő anyagok
- 5.1. osztály Gyújtó hatású (oxidáló) anyagok
- 5.2. osztály Szerves peroxidok
- 6.1. osztály Mérgező anyagok
- 6.2. osztály Fertőző anyagok
7. osztály Radioaktív anyagok
8. osztály Maró anyagok
9. osztály Különféle veszélyes anyagok és tárgyak

A veszélyes áruk nemzetközi szállításában kulcsfontosságú szerep jut az okmányoknak, hiszen a szállítmány okmányolásának adminisztratív hibája súlyos következményeket eredményezhet.

A veszélyes áruk szállításához alapvetően szükséges okmányok a következők:

- fuvarokmány,
- írásbeli utasítás,
- jármű jóváhagyási igazolás,
- ADR oktatási bizonyítvány,
- tisztítási bizonylat,
- veszélyes hulladék kísérő okmány,
- különböző engedélyek, határozatok,
- kombinált szállításnál előírt fuvarokmány vagy nyilatkozat.

Küldeménydarabos szállításnál - hordó, palack, kanna, stb. - szám nélküli veszélyt jelző táblákat kell használnunk. A küldeménydarabok szállításánál magának a csomagolásnak van olyan alkalmassági ill. követelmény rendszere, amely a szállítás biztonságát garantálja.

Az a személy, aki a ránháruló feladatokat a szállítás során (ideiglenes tárolás, csomagolás, be- és kirakodása) nem a jogszabálynak megfelelően végzi, **szabálysértést követ el!**

Veszélyes áruk közúti szállításának ellenőrzésére vonatkozó egységes eljárás során az 1/2002. (I. 11.) Korm. rendeletben előírtakat kell alkalmazni.

2.) RID

A veszélyes áruk nemzetközi vasúti fuvarozásról szóló szabályzat.

Ez a szabályzat magyar nyelven is hozzáférhető. A szabályzat nemcsak Magyarországon belül, hanem nemzetközi szállítás esetén valamennyi Európán kívüli COTIF tagországra is érvényes.

3.) IMDG Code.

Nemzetközi kódex a veszélyes áruk tengeri szállítására. Magyar nyelven nem érhető el.

4.) IATA DGR

Légi úton továbbított veszélyes árukra vonatkozó szabályzat. Ez a szabályzat sem érhető el magyar nyelven.